

מ"ח 2175/14 - יריב סויסה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

מ"ח 2175/14

לפני: כבוד המשנה לנשיא מ' נאור

המבקש: יריב סויסה

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה למשפט חוזר

בשם המבקש: עו"ד אריה ליכט

בשם המשיבה: עו"ד ג'ואי אש

החלטה

לפניי בקשה למשפט חוזר לפי סעיף 31(א)(2) וסעיף 31(א)(4) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט).

העובדות וההליכים

1. ביום 29.5.1996 נורתה שרית סויסה ז"ל, צעירה כבת 20 (להלן: המנוחה) למוות. הירי בוצע מאקדחו של בעלה, יריב סויסה (להלן: המבקש). המבקש והמנוחה שהו לבדם מאחרי דלת נעולה בחדרם שבבית הוריו של המבקש

עמוד 1

ושם היה הירי. אחיו של המבקש העיד כי חלפו כשתי דקות מרגע הישמע הירייה ועד שהמבקש פתח את דלת החדר הנעולה, שעליה התדפקו בני משפחתו של המבקש. לפי עדותה של אמו של המבקש, לירי קדמה מריבה קשה בין בני הזוג. המבקש, מצדו, מסר שלל גרסאות באשר להשתלשלות האירועים שהובילה למותה של המנוחה. בין היתר, טען המבקש כי מותה של המנוחה נגרם עקב ניסיונה לשים קץ לחייה.

2. המבקש הואשם בבית המשפט המחוזי בנצרת ברצח המנוחה, וכן בביצוע עבירות תקיפה ואיומים כלפיה וכלפי בני משפחתה בחודשים שקדמו למותה (ת"פ 84/96). המחלוקת העיקרית שנדונה בבית המשפט המחוזי הייתה אם המבקש ירה במנוחה בכוונה תחילה לגרום למותה, או שמא המנוחה התאבדה.

3. לפי ממצאיו של בית המשפט המחוזי, המבקש והמנוחה נישאו ביום 21.9.1995, והתגוררו בחדר בדירת הוריו של המבקש בגבעת המורה, עפולה. המנוחה הביעה מעת לעת את רצונה להתגרש מהמבקש, ובתקופה של כחודשיים לפני הירצחה עברה להתגורר בבית הוריה שבמגדל-העמק. במהלך תקופת הנישואין, נהג המבקש באלימות קשה כלפי המנוחה, בין היתר על רקע רצונה להתגרש ממנו. באותה תקופה, איים המבקש על המנוחה באמצעות אקדח שהחזיק ברשותו מתוקף עבודתו כמאבטח, ואמר לה "בחיים לא תקבלי גט" וכן איים שיהרוג אותה קודם שייתן לה גט. בהזדמנות אחרת, שהו המנוחה ואחותה במסעדת "דני" בעפולה, שבה שתיהן עבדו. כאשר המבקש הגיע למקום, המנוחה הביעה בפניו את רצונה להתגרש ממנו. בתגובה, משך המבקש בשערותיה של המנוחה, הכה אותה בראשה וסטר לה. אחותה של המנוחה התערבה באמרה שבכוונתה להזעיק משטרה. המבקש שלף בתגובה את אקדחו, וכיוונו לעבר אחותה של המנוחה. המנוחה ניסתה למנוע מהמבקש מלירות באחותה, והיא הצליחה להימלט מן המקום. אז גרר המבקש את המנוחה בשערות ראשה אל עבר רכבו שעמד מחוץ למסעדה.

4. כשלושה חודשים לפני מותה של המנוחה, החל המבקש לנהל רומן עם חיילת בשם נ.א. (להלן: נ.). בתחילה הציג המבקש את עצמו בפני נ. כרווק. בהמשך, לאחר שנודע לו שהמבקש נשוי, הסביר לה המבקש שבכוונתו להתגרש מהמנוחה, ובהמשך אמר לה שאכן התגרש. המנוחה גילתה על יחסיהם של המבקש ונ.. בשעות אחר הצהריים של יום 28.5.1996 שוחחה המנוחה עם נ. בטלפון, ובמהלך שיחה זו התוודתה נ. על קשריה עם המבקש. אירוע זה חיזק את רצונה של המנוחה להתגרש מהמבקש. משנודע למבקש על השיחה, הוא טלפן לנ. ואיים עליה. בהמשך התקשר המבקש לבית הוריה של המנוחה שוב ושוב, אך אמה לא אפשרה לו לשוחח עמה. אמה של המנוחה הפצירה במבקש שייתן גט למנוחה, אך המבקש השיב לה כי הוא ייתן למנוחה "גט שחור". בסמוך לשעה 24:00 באותו יום, הגיע המבקש לבית הוריה של המנוחה. אמה של המנוחה סירבה בתחילה להכניסו לדירה, אך לאחר שהמבקש החל להלום בידיו וברגליו בדלת היא אפשרה לו להיכנס. המנוחה, שחששה לשלומה ולשלום בני משפחתה, ניהלה שיחה עם המבקש. לאחר מכן, בסמוך לשעה 3:00 לפנות בוקר עזב המבקש את הדירה. המבקש שב לדירה בשעות הבוקר של יום המחרת (ה-29.5.1996), ולקח את המנוחה עמו לראות דירה בגבעת המורה. בסמוך לשעה 13:00 הגיעו המבקש והמנוחה לדירת הוריו של המבקש, ונכנסו לחדרם בדירה בעודם רבים זה עם זה.

5. לפי ממצאיו של בית המשפט המחוזי, בהיותם בחדר, נעל המבקש את הדלת והחביא את המפתח. לאחר מכן לקח המבקש את אקדחו, דרך אותו כך שנשאר כדור בבית הבליעה של האקדח והוציא את המחסנית. אז כיוון המבקש את האקדח אל צווארה של המנוחה בצד ימין, ומטווח קצר ירה ירייה אחת. המנוחה התמוטטה מיד על גבה ומתה בו במקום כתוצאה מאובדן דם פנימי, אשר נגרם כתוצאה מפגיעת הקליע שירה המבקש.

6. על רקע הממצאים המפורטים לעיל, הרשיע בית המשפט המחוזי את המבקש ברצח המנוחה. בשל חשיבות הדברים לבקשה שלפניי, יפורטו להלן האדנים העיקריים שעליהם התבססה ההרשעה. הירי אירע כאמור בחדר נעול בו שהו המבקש והמנוחה לבדם, ומשכך נסמכה ההרשעה על שורה של ראיות נסיבתיות וכן על ממצאים פתולוגיים ובליסטיים. בית המשפט המחוזי מצא כי התנהגותו האלימה של המבקש והאיומים חמורים שאיים על המנוחה, אשר הוכחו בעדויות בני משפחתה של המנוחה, תומכים במסקנה כי המבקש היה זה שירה במנוחה, וכי במעשה זה הוציא המבקש את איומיו לפועל. עוד נסמך בית המשפט המחוזי על יומנה של המנוחה, שבו כתבה על אלימותו הפיזית והמילולית של המבקש כלפיה ועל רצונה להתגרש ממנו. נדבך נוסף שביסוד הרשעתו של המבקש היה העדויות על התרחשויות בזמן הסמוך לאירוע הירי, ובהן עדותה של אמו של המבקש, שהעידה כאמור כי לירי קדמה מריבה קשה בין בני הזוג ועדותו של אחיו של המבקש, שהעיד כזכור כי חלפו כשתי דקות מרגע הישמע הירייה ועד שהמבקש פתח את דלת החדר הנעולה. כמו כן, נסמך בית המשפט המחוזי על התרשמותו מהמבקש כאדם "... מהיר חימה, חמום מוח, שאינו מהסס להפעיל האקדח, שהיה בחזקתו ברשיון..." (פסקה 16 להכרעת הדין). בנוסף, נסמכה ההרשעה על ממצאים פתולוגיים ובליסטיים מזירת האירוע, התומכים בכך שהמנוחה נורתה על-ידי אדם אחר ואינם מתיישבים עם האפשרות שהמנוחה ירתה בעצמה. בית המשפט המחוזי קיבל את חוות דעתו של הפתולוג המומחה שבדק את גופתה של המנוחה ביום האירוע וביצע בה נתיחה. לפי חוות דעת זו, בהתחשב בכך שהירי בוצע במרחק של 15 סנטימטרים מצווארה של המנוחה, אילו ירתה המנוחה בעצמה, היו נמצאים סימנים רבים על אמת ידה הימנית מדם שהותז מצווארה. ואולם, על ידה של המנוחה נמצאו לכל היותר מספר קווי דם. מסקנה זו נתמכה בעדותו של המבקש עצמו, אשר העיד כי דמה של המנוחה ניתז בעקבות הירי. לפי האמור בחוות הדעת, גם גרסת "המאבק" שהעלה המבקש, שלפיה טען המבקש כי הירייה הקטלנית נורתה בשוגג אגב מאבק בינו לבין המנוחה, בעת ניסיונו למנוע ממנה מלירות בעצמה, אינה מתיישבת עם העובדה שלא נמצאו נתזי דם בכמות משמעותית על ידיה של המנוחה. בית המשפט המחוזי דחה חוות דעת נגדית מטעם המבקש. בחוות דעת זו, שניתנה על-ידי ד"ר נתנאל צור, נטען כי העובדה שאין סימני דם על אמת ידה של המנוחה הינה הגיונית, שכן רוב הדם ניגר אל תוך בית החזה של המנוחה. כן נטען בחוות דעתו של ד"ר צור כי עקב כך שהירייה פגעה בחוט השדרה, נגרם למנוחה "שיתוק מיידי" והיא נפלה ארצה. בית המשפט קבע כי השערותיו של ד"ר צור אינן תואמות למכלול הממצאים העובדתיים הנוגעים לאירוע, ואף סותרות את גרסתו של המבקש בדבר האופן שבו נפלה המנוחה לאחר הירי. בית המשפט הסתמך גם על בדיקת ידיה של המנוחה למציאת סימני החזקת אקדח (בדיקת "פרו-פרינט"), שנערכה בסמוך לאחר האירוע. בבדיקה זו לא נמצאו סימנים לכך שהמנוחה אחזה באקדח לפני מותה. נקבע כי הבדיקה האמורה אינה יכולה לשמש בסיס לקביעה ודאית, אולם ממצאיה מתווספים ליתר הראיות התומכות בהרשעתו של המבקש.

7. לצד זאת, מצא בית המשפט המחוזי שאין לתת אמון בעדות המבקש. זאת, מכיוון שהוא שיקר במצח נחושה בקשר לכל פרטי האירוע ואף שינה מספר פעמים את גרסאותיו באשר להשתלשלות האירועים שהובילה למותה של המנוחה. כך, למשל, בתחילה טען המבקש כי המנוחה ירתה בעצמה. בהמשך, שינה את גרסתו וטען כי הירייה הקטלנית נורתה בשוגג אגב מאבק בינו לבין המנוחה, בעת ניסיונו להוציא את האקדח מידיה, על-מנת למנוע ממנה מלירות בעצמה. כן אמר המבקש "עשיתי טעות אני יריתי בה" (דבריו של המבקש נרשמו על-ידי רפ"ק ליטמן בדו"ח מיום הרצח, ה-29.5.1996, בשעה 17:25). ההבדלים בין הגרסאות נגעו גם לשאלה מי דרך את הנשק, כיצד נכנס כדור לקנה, מיקומו של האקדח, מצב המחסנית והכדורים ואופן השימוש של המנוחה בנשק. בהקשר האמור קבע בית המשפט המחוזי:

"למעשה, כל מי שאפילו רק יעיין במכלול דבריו של הנאשם חייב להגיע למסקנה ברורה וחד משמעית, וכך גם התרשמנו מעדותו, שהנאשם טווה מסכת של שקרים, כשהוא מגבב שקר על גבי שקר וכל זאת בהקשר למערכת יחסיו העכורה עם המנוחה, יחסיו עם נ. א., המועד שבו עלתה המנוחה על עקבות הקשרים עם נ. א., ובעיקרו של דבר בענין נסיבות

ופרטי הארוע, שבעקבותיו נגרם מותה של המנוחה. הנאשם התחיל בהפצת שקריו באשר לארוע הירי, כבר בסמוך לארוע וכל זאת על מנת להימנע מלגולל העובדות לאשורן, בהיותו זה שירה במנוחה" (פסקה 13 להכרעת הדין).

עוד נקבע, כי גרסאותיו של המבקש בלתי הגיוניות, שכן הטענה לפיה המנוחה שמה קץ לחייה אינה מתיישבת עם עדויות על אופייה והתנהגותה בסמוך למותה, ואף אינה תואמת את העדויות על חוסר התמצאותה המוחלט של המנוחה, שלא שירתה בצבא, בשימוש בנשק. בית המשפט המחוזי הוסיף וקבע כי שקריו הרבים של המבקש מהווים חיזוק לראיות המרשיעות, וציין כי אם הייתה אמת בטענת המבקש שהמנוחה ירתה במו ידיה באקדח ועקב כך נגרם מותה, אזי "מה פשוט יותר מאשר לתאר העובדות כהויות ולשחזר הארוע ולא להסתבך במסכת ארוכה ומסועפת של שקרים, ותאורים שלא היו ולא נבראו" (פסקה 13 להכרעת הדין). עוד קבע בית המשפט המחוזי כי לא הוכח כי למנוחה היה מניע להתאבד, בעוד שהתנהגותו של המבקש לכל אורך הדרך יש בה כדי להצביע על מניע לגרום למותה של המנוחה. בית המשפט המחוזי קבע גם כי יש לזקוף לחובתו של המבקש את הימנעותו מלשחזר את האירוע, על אף בקשות המשטרה שיעשה כן. כן נקבע כי יש לזקוף לחובתו של המבקש את התכחשותו למערכת היחסים המעוררת עם המנוחה, בין היתר על רקע הרומן שניהל עם נ.. בית המשפט קבע כי המבקש נהג באופן זה משום שהבין כי התנהגותו הקשה כלפי המנוחה תומכת במסקנה כי הוא רצח אותה.

8. לבית המשפט המחוזי הוגשו קלטות ותמלילים של שיחות שניהל המבקש עם מדובב שהוכנס לתאו בעת מעצרו. בתמלילים אלה נשמע המבקש אומר לעצמו בלחש דברים כדוגמת "למה עשית את זה? למה שרית [המנוחה - מ"נ] למה?". ההגנה טענה כי ראיות אלה מעוררות ספק סביר בדבר אשמתו של המבקש. בית המשפט דחה טענה זו, וקבע כי הרושם העולה משיחות אלה הוא כי המבקש היה מעוניין לדעת מה רצוי לספר לחוקריו כדי להשתחרר מהמעצר, ואף ביקש "לבנות גרסה" בעזרתו של המדובב. בין היתר, ציטט בית המשפט המחוזי את אמירתו של המבקש למדובב "יענה שאני אספר את האמת שאני יריתי? כן?", והמדובב משיב "כן" (עמוד 44 לתמליל; פסקה 10 להכרעת הדין). בהקשר האמור, הוסיף בית המשפט המחוזי וקבע כי דבריו של המבקש לעצמו אינם אותנטיים, וכי הם משקפים שכנוע עצמי של המבקש כי המנוחה הביאה על עצמה את מותה.

9. לנוכח האמור לעיל, קבע בית המשפט המחוזי כי המסקנה הסבירה היחידה העולה מהראיות היא כי המבקש היה זה שירה בצווארה של המנוחה מאחרי הדלת הנעולה בחדרם, בכוונה תחילה לגרום למותה. על כן, הרשיע כאמור בית המשפט המחוזי את המבקש ברצח המנוחה, והשית עליו מאסר עולם. התביעה זנחה בסיכומיה את אישומי התקיפה והאיומים, ומשכך נמנע בית המשפט המחוזי מלהרשיע את המבקש בעבירות אלה. עם זאת, נקבע כי האירועים המפורטים לעיל שעליהם התבססו אישומים אלה, אכן התרחשו.

10. המבקש הגיש ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי (ע"פ 2316/98). עיקר טיעונו של המבקש בערעור היה כי לא נתקיים בו היסוד הנפשי של כוונה תחילה, וכי הוכחה רק גרימת מוות ברשלנות ולכל היותר - הריגה. טענה זו נסמכה על גרסתו של המבקש לאירוע, שלפיה מותה של המנוחה נגרם במהלך מאבק, עת ניסה המבקש לחלץ את האקדח מבין ידיה של המנוחה, על-מנת למנוע ממנה מלשים קץ לחייה. בית המשפט העליון, באמצעו את הקביעות העובדתיות שפורטו לעיל, אישר את מסקנתו של בית המשפט המחוזי כי מכלול הראיות הנסיבתיות מוביל למסקנה הגיונית אחת ויחידה, כי המבקש הוא שירה במנוחה, בכוונה תחילה לגרום למותה. בית המשפט העליון הוסיף והדגיש כי בא כוח המבקש לא ניסה לשוות אמינות לגרסאותיו השונות של המבקש בנוגע להשתלשלות האירועים שהובילה למותה של המנוחה. בא כוח המבקש טען כי מצבו הנפשי של המבקש והעובדה שמסר גרסאות רבות יש בהם כדי לעורר ספק סביר אם המבקש פעל מתוך כוונה תחילה להמית את המנוחה. בית המשפט העליון דחה טענה זו,

וקבע כי בנסיבות שהוכחו, הירי נעשה כאמור בכוונה תחילה. על כן, נדחה הערעור.

11. בקשה לדיון נוסף בפסק הדין – נדחתה (החלטתו של השופט א' מצא ב-דנ"פ 7484/01 סוויסה נ' מדינת ישראל (15.1.2002)).

הבקשה למשפט חוזר והתגובה לה

12. המבקש הגיש בקשה למשפט חוזר מכוח סעיפים 31(א)(2) ו-31(א)(4) לחוק בתי המשפט. הבקשה מתבססת על שורה של ראיות חדשות, ובהן חוות דעת של מומחים שעניינן ניתוח ממצאים פורנזיים ובליסטיים מזירת האירוע (חוות דעת של אלכס פלג מיום 20.1.2013 וחוות דעת של ד"ר חן קוגל מיום 30.4.2013). לפי חוות דעת אלה, ממצאים שונים מעידים על כך שלא ניתן לשלול את האפשרות כי המנוחה אחזה בנשק וירתה בעצמה. לפרטי חוות דעת אלה אחזור בהמשך הדברים. כן הוגשה חוות דעת של מכון דינור לפוליגרף, שמסקנתה היא כי "לא אובחנו תגובות מחשידות [של המבקש – מ"נ] לאמירת שקר..." בתשובה לשאלות בנושא מעורבותו של המבקש במותה של המנוחה. עוד הוגשו דו"ח ביצוע בדיקת "זריקת אמת" למבקש, תיעוד ויזואלי של בדיקה זו מיום 16.2.2010 וחוות דעת מיום 5.8.2011 של הפסיכיאטר ד"ר קריינין המנתח את תוצאותיה של הבדיקה, ולפיה נמצא כי קיימת "סבירות גבוהה" כי המבקש דובר אמת בנוגע לאופן מותה של המנוחה. כן צורפו לבקשה חוות דעת פסיכיאטריות של ד"ר קריינין בעניינו של המבקש מהשנים 2004 ו-2006, שעניינן הערכת מסוכנות של המבקש. נוסף על כך, צירף המבקש לבקשה חוות דעת פסיכיאטרית של ד"ר ג'בארין מחמוד מיום 15.10.2008, שבה נטען כי המבקש לא סובל מהפרעה נפשית המתאפיינת בעיוות המציאות או ביצירת זיכרון מדומה; כי הדברים שאמר המבקש במהלך שיחתו עם המדובב נאמרו ללא ידיעתו של המבקש כי הוא מוקלט; וכי דבריו שהוקלטו בזמן ששהה במעצר לוו באפקט אותנטי של כאב וצער. עוד צוין בחוות דעת זו כי דבריו של המבקש בתא המעצר עולים בקנה אחד עם מאבקו של המבקש להוכחת חפותו ועם תוצאות בדיקת הפוליגרף. המבקש צירף לבקשה גם תמלול קלטת אודיו (ללא תאריך) והקלטות של השיחות בינו לבין המדובב בתא המעצר; וכן שחזור מצולם מיום 21.1.2013 שבוצע ביוזמתו, בצירוף דו"ח שחזור שערך חוקר פרטי בשם יעקב אברמוביץ.

13. לטענת המבקש, מכלול הראיות שצורפו לבקשה מעיד על כך שהוא לא ירה במנוחה, ועל כן קמה עילה למשפט חוזר מכוח סעיף 31(א)(2) לחוק בתי המשפט. עוד טען המבקש, כי הימנעות התביעה מלהביא עדים מומחים שיכולים היו לשפוך אור על נסיבות האירוע גרמה לו לעוול, וכן, לטענתו, נפלו כשלים בייצוגו. על רקע זה, טען המבקש כי קמה עילה למשפט חוזר גם מכוח סעיף 31(א)(4) לחוק בתי המשפט.

14. המשיבה התנגדה לבקשה. לטענת המשיבה, חוות הדעת שהגיש המבקש שעניינן ממצאים פורנזיים ובליסטיים אינן מגלות אמינות לכאורית, ומשכך הן אינן מקימות עילה לקיומו של משפט חוזר. עוד טענה המשיבה, כי ממצאי בדיקת הפוליגרף והבדיקה הנרקואנליטית (בדיקת "זריקת אמת") והמסמכים הנלווים לה אינם קבילים בבית המשפט. לכן, לטענתה, ראיות אלה אינן בעלות משקל ממשי וממילא אין בהן פוטנציאל לשינוי תוצאות המשפט. המשיבה הוסיפה וטענה כי חוות הדעת הפסיכיאטרית מטעם ד"ר ג'בארין מחמוד אינה רלוונטית למועד ביצוע העבירה, ומכל מקום קביעותיה אינן סותרות כל ממצא שנקבע בהכרעת הדין. אשר לשחזור, טענה המשיבה כי אין לו ערך ראיתי ממשי, שכן הוא בבחינת גרסה נוספת של המבקש. עוד טענה המשיבה כי ביצוע השחזור כעת, אינו יכול "לרפא" את סירובו של המבקש להשתתף בשחזור במהלך חקירתו. לבסוף, טענה המשיבה כי תמלילי השיחות בין המבקש לבין

המדובר כבר הוגשו מטעם ההגנה בעת ניהול המשפט, וכי אין מקום להידרש להם במסגרת בקשה למשפט חוזר. לנוכח האמור לעיל, טענה המשיבה כי אין עילה לקיומו של משפט חוזר בעניינו של המבקש. בשולי הדברים, טענה המשיבה כי בהתחשב בכך שהמסמך החדש ביותר שצורף לבקשה הוא מיום 30.4.2013 (חוות דעתו של ד"ר קוגל) ובשים לב לכך שהבקשה למשפט חוזר הוגשה ביום 23.3.2014, הבקשה אינה עומדת בסד הזמנים הקבוע בתקנה 4 לתקנות בתי המשפט (סדרי דין במשפט חוזר), התשי"ז-1957 (להלן: התקנות), שלפיו בקשה למשפט חוזר תוגש בתוך תשעים ימים מהמועד שבו נודע למבקש על קיומה של אחת העילות הקבועות בחוק למשפט חוזר. לטענת המשיבה, גם מטעם זה דין הבקשה להידחות.

15. לאחר הגשת הבקשה והתגובה לה, הגיש המבקש בקשה לקיום דיון על-פה. המשיבה, מצדה, התנגדה לבקשה. איני רואה מקום לקיים דיון כזה. הדבר נעשה רק במקרים חריגים, והמקרה הנוכחי אינו נמנה עליהם.

הכרעה

16. לאחר עיון בבקשה, בראיות שצורפו לה ובתשובה לה, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות.

17. העילה העיקרית עליה מצביע המבקש לעריכת משפט חוזר היא העילה הקבועה בסעיף 31(א)(2) לחוק בתי המשפט, שעניינה ראיות או עובדות העשויות, לבדן או ביחד עם החומר הקיים, לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון. לצורך כך, יש להביא בפני בית המשפט ראיות או עובדות נוספות שיש בהן פוטנציאל לשינוי תוצאות המשפט (מ"ח 7929/96 קוזלי נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(1) 529, 561 (1999); מ"ח 6042/12 בדארנה נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (12.2.2014) (להלן: עניין בדארנה)). לא כל ראיה או עובדה נוספת שלא הייתה בפני בית המשפט שהרשיע את הנידון מצדיקה קיומו של משפט חוזר. "המדובר בראיות בעלות אמינות לכאורית המצדיקה שקילתן מחדש ליד מערכת הראיות שעמדה לנגד עיני בתי המשפט שדנו בעניין ושעל בסיסה נקבע פסק הדין נושא הבקשה למשפט חוזר" (שם; ראו עוד: מ"ח 6/84 מאמא נ' מדינת ישראל, פ"ד לח(3) 498, 501 (1984)). כפי שסיכם בית המשפט ב-מ"ח 5048/04 אייזן נ' מדינת ישראל, פסקה 32 (20.11.2005) (להלן: עניין אייזן):

"נדרשת 'מסה קריטית' של ראיות ועובדות אשר עשויות להטות את הכף. מסה קריטית זו יכולה להתבטא הן בכמות הראיות והעובדות והן בחוזקן היחסי, שיש בכוחו להתגבר על העובדות שהיוו יסוד להרשעה. על בית המשפט להשתכנע כי חומר הראיות או העובדות הנטענים יכולים היו לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנאשם. ודוק: העובדות או הראיות הנוספות אינן חייבות לבסס ודאות של שינוי תוצאת המשפט (ראו פרשת קוזלי, בעמ' 561). וכך כתבתי באחת הפרשות:

'אין צורך שהעובדות או הראיות הנוספות, כשלעצמן, עשויות היו לשנות את תוצאות המשפט. יש לשלב את העובדות או הראיות הנוספות במכלול הראיות, ובמסגרת זו לבחון אם יש בהן כדי לשנות את תוצאות המשפט לטובת המבקש. עם זאת, לא די בכך שנמצאו עובדות או ראיות נוספות שלא היו בפני בית המשפט שהרשיע את המבקש. ראיות או עובדות נוספות אלה צריכות להיות בעלות אותו משקל סגולי - אם כשלעצמן ואם בהצטרפותן לראיות על פיהן הורשע המבקש - אשר יש בו כדי להביא לשינוי תוצאות המשפט, אם בדרך של קביעה שהמבקש לא ביצע עבירה - או לא ביצע את העבירה בה הורשע, אם כי ביצע עבירה קלה ממנה (ראה מ"ח 5/84 אביב נ' מדינת ישראל, פ"ד לח(3) 444 - אם בהעלאת ספק באשמתו ואם בדרך של הפחתת עונשו. ודוק: העובדות או הראיות הנוספות אינן חייבות לבסס ודאות של שינוי תוצאות המשפט. די בכך שהן 'עשויות' לשנות את התוצאות. אכן, אותן עובדות או ראיות חדשות צריכות להיות

עמוד 6

'אמינות לכאורה במידה הנדרשת כדי להצדיק הליך לפי סעיף 31 לחוק בתי המשפט' (הנשיא שמגר במ"ח 2/88 קריטי נ' היועץ המשפטי לממשלה (לא פורסם)). לא די בטענה ההופכת עצמה בפי הטוען, לראיה. יש צורך בביסוס עובדה או ראיה אשר יש בה אמינות לכאורית (פרשת עזריה, בעמ' 355)."

18. לבקשה שלפני צורפו מספר ראיות חדשות. מבין הראיות שהוגשו, הראיות העומדות במוקד הבקשה הן לטעמי חוות הדעת בעניין ממצאים פורנזיים ובליסטיים מזירת האירוע. חוות הדעת האחת נערכה על-ידי אלכס פלג, וחוות הדעת האחרת נערכה על-ידי ד"ר חן קוגל.

19. המסקנה העיקרית בחוות דעתו של אלכס פלג היא, כי בחינה חוזרת של תוצאות בדיקת הפרו-פרינט של המנוחה – בדרך של עיון בתצלומי ידה – מעלה כי המנוחה אחזה בנשק. עוד נטען, כי עקב מחדלי חקירה לא מוצו כל פעולות החקירה הנדרשות לשם בירור זהות היורה; כי ממצאים שנאספו בזירת האירוע אינם מוכיחים כי המבקש ירה במנוחה; וכי ניתוח צילומים של זירת האירוע מעורר ספקות באשר למיקומו של האקדח ביחס לגופתה של המנוחה.

20. חוות דעתו של ד"ר קוגל התמקדה במשמעות הימצאות נתזי דם על ידה של המנוחה. לפי הנתען בחוות דעתו של ד"ר קוגל, העדרם של נתזי דם רבים על ידה הימנית של המנוחה אינו מוכיח כי המנוחה לא ירתה בעצמה. טענה זו נסמכה בין היתר על ספרות מקצועית מן השנים האחרונות, שלפיה אין מקום בהכרח להסיק מסקנות מקיומם או מהעדרם של נתזי דם על ידו של היורה. כן נטען כי מניתוח הממצאים בזירה עולה, כי כיוון הירי היה מלמטה למעלה וכי המנוחה הייתה כפופה לפניו – תנוחה שהיא אופיינית למתאבדים. ד"ר קוגל תמך גם במסקנה שלפיה, ממצאי בדיקת הפרו-פרינט מצביעים על כך שהמנוחה אחזה באקדח.

21. לאחר שעיינתי בחוות הדעת, מסקנתי היא שלא די בהן על-מנת לבסס עילה למשפט חוזר. להתרשמותי, על אף שתוצאת בדיקת הפרו-פרינט הייתה חלק ממכלול הראיות ששימשו בסיס להרשעת המבקש, בית המשפט המחוזי לא ייחס לה משקל גבוה. על פי ראיות התביעה, תגובה שלילית לבדיקה מסוג זה אינה יכולה לשמש לקביעה ודאית שהמנוחה לא אחזה באקדח. על כך עמד בית המשפט המחוזי בציינו, כי ממצאי בדיקת הפרו-פרינט בענייננו אינם חד-משמעיים וכי הם אך מתווספים לראיות הנסיבתיות הנוספות המצביעות על אשמתו של המבקש (פסקה 20 להכרעת הדין; ראו גם: פסקה 7 לפסק הדין בערעור). יתר על כן, מסקנתם של מומחי המבקש בדבר הימצאות סימני פרו-פרינט על ידה של המנוחה נסמכה על בחינת תצלומים, בעוד שממצאי הבדיקה המקורית שהוצגו לבית המשפט המחוזי התבססו על בדיקת ידה של המנוחה בזירת האירוע (ת/57). הן בחוות דעתו של אלכס פלג, הן בחוות דעתו של ד"ר קוגל, לא הוסבר מדוע יש להעדיף את ממצאי הבחינה החוזרת, שנסמכה כאמור על בחינת תצלומי ידה של המנוחה, על-פני תוצאות הבדיקה המקורית. במכלול הדברים האמורים לעיל, התשתית שעליה נסמכו חוות הדעת שצורפו לבקשה אינה מספקת (ראו והשוו: מ"ח 1916/11 סיבוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (12.8.2012)). אין בכוחן של מסקנות חוות הדעת באשר לממצאי בדיקה זו, כדי להתגבר על צבר הראיות הנסיבתיות המצביעות על אשמתו של המבקש.

22. הטענות הנוספות בחוות דעתו של מר פלג אינן מקימות עילה למשפט חוזר. הטענה העיקרית שעניינה מחדלי חקירה היא, כי לא בוצעה בדיקת פרו-פרינט למבקש. טענה זו אינה בעלת משקל, שכן בהכרעת הדין צוין במפורש כי למבקש בוצעה בדיקה כזו בסמוך לאחר מועד האירוע (פסקה 20 להכרעת הדין; נ/2). לא מצאתי לייחס

משקל גם לטענה שעניינה מיקומו של האקדח בזירת האירוע. בהכרעת הדין צוין במפורש כי ממיקומו של האקדח לא ניתן להסיק דבר, וזאת מכיוון שהמבקש טען שהוא הוציא את האקדח מידה של המנוחה לאחר קרות הירי (פסקה 18 להכרעת הדין). לבסוף, הטענה שלפיה הממצאים מזירת האירוע אינם מוכיחים כי המבקש ירה במנוחה, נטענה באופן כללי בלבד וממילא לא ניתן לייחס לה משקל ממש. ההרשעה לא התבססה על מסקנה חד משמעית מממצאים פורנזיים אלא על מכלול ראיות שעל עיקרן עמדתו. לנוכח האמור לעיל, חוות הדעת אינה מגלה אמינות לכאורית המקימה עילה לקיומו של משפט חוזר.

23. מסקנתי היא כי גם חוות דעתו של ד"ר קוגל אינה מהווה ראייה שיש בה, או בהשתלבותה עם החומר שהיה בפני בית המשפט, פוטנציאל להביא לשינוי תוצאות המשפט. כאמור לעיל, לפי הנטען בחוות הדעת של ד"ר קוגל, לא ניתן להסיק מהעדרם של נתזי דם רבים על ידיה של המנוחה, כי היא לא ירתה בעצמה. לעומת זאת, לפי חוות דעתו של מומחה התביעה, אילו ירתה המנוחה בעצמה, הייתה אמורה להימצא על אמת ידה הימנית כמות משמעותית של נתזי דם. חוות דעתו של ד"ר קוגל מציעה אפוא תזה שונה מזו שהוצגה על-ידי התביעה במשפט. ככלל, הגשת חוות דעת חדשה המצביעה על תזה עובדתית חלופית או היפותטית, אינה מקימה עילה להורות על משפט חוזר (עניין איזן, פסקה 33; כן ראו: מ"ח 1005/12 מירופולסקי נ' מדינת ישראל, פסקאות 8 - 9 (12.9.2012)). בענייננו, חוות דעתו של ד"ר קוגל אינה קובעת באופן חד-משמעי כי המנוחה ירתה באקדח, אלא דעתו היא כי לא ניתן להסיק מסקנות מהעדרם של נתזי דם על ידיה. כמו כן, חוות דעתו של ד"ר קוגל התמקדה במשמעות העדרם של נתזי דם באופן כללי, ואין בה התייחסות לקביעתו של מומחה התביעה שלפיה העדרם של נתזי דם אינו מתיישב עם גרסת "המאבק" שהציג המבקש. בנסיבות אלה, חוות הדעת אינה מצביעה על ראיות הסותרות באופן חד-משמעי את חוות דעתו של מומחה התביעה. כמו כן, חוות הדעת של ד"ר קוגל מבוססת הן על ספרות מקצועית מן השנים האחרונות, הן על מחקר שפורסם כבר בשנת 1995. על רקע זה, דומה כי לא הייתה מניעה להציג את התזה הנטענת בעת ניהול המשפט. אמנם, בקשה למשפט חוזר עשויה להתבסס על ראיות שניתן היה להביאן קודם לכן, אך זאת כאשר ישנו טעם מוצדק לשיהוי (ראו: מ"ח 4609/06 רוט נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (29.4.2007)). המבקש בענייננו לא הציג טעם כזה. יתרה מזאת, ד"ר קוגל טען בחוות דעתו כי בזמן ניהול המשפט, בסיס הידע הרפואי בדבר משמעותם של נתזי דם לאחר ירי היה דל. ואולם, העובדה שבשנת 1995 היה מחקר בנושא מפחיתה ממהימנותה של טענה זו. מכל מקום וזה עיקר: גם אם אניח לטובתו של המבקש כי קיים ספק בדבר משמעות העדרם של נתזי דם, אין בכך כדי לשלול את האפשרות כי המבקש הוא שירה במנוחה. זאת ועוד, כאמור הכרעת הדין נסמכה על מכלול ראיות נסיבתיות המצביעות על אשמתו של המבקש כדוגמת מערכת היחסים העכורה בין המבקש למנוחה קודם למותה, איומיו של המבקש על חייה של המנוחה, אלימותו כלפיה וכלפי אחרים, חוסר התמצאותה המוחלט של המנוחה בנשק, קיומו של מניע של המבקש לרצח המנוחה, העדר מניע של המנוחה להתאבדות והתנהגותו של המבקש לאחר הירי. כאמור לעיל, שקריו הרבים של המבקש היוו חיזוק לראיות המרשיעות, והימנעותו מביצוע שחזור נזקפה לחובתו. הנה כי כן, העדרם של נתזי דם לא היה הראיה היחידה, ואף לא הראיה המרכזית, שהובילה להרשעה (ראו והשוו: מ"ח 3623/09 קרן נ' מדינת ישראל (4.11.2009); עניין בדארנה, פסקה 29). כפי שצינתי בעניין בדארנה, "לא כל חוליה בהכרעת הדין שניתן אולי לערערה מצדיקה משפט חוזר... יש לבחון את המכלול" (פסקה 33). בהתחשב במכלול הראיות הנסיבתיות, לא די בקיומו של ספק בסוגיה האמורה על-מנת להקים עילה למשפט חוזר.

24. כאמור לעיל, ד"ר קוגל טען גם, על בסיס הממצאים בזירת האירוע, כי כיוון הירי ותנוחתה של המנוחה לאחריו מצביעים על כך שירתה בעצמה. ואולם, טענה זו עומדת בסתירה לעדותו של המבקש עצמו, אשר העיד כי לאחר הירי הצליחה המנוחה לעמוד זקופה, ואף שרטה אותו בכתפו (פסקה 18 להכרעת הדין). כמו כן, היא אינה מתיישבת עם השחזור שצורף לבקשה הנוכחית, אשר במהלכו טען המבקש כי לאחר הירי נותרה המנוחה על עומדה. סתירות אלה מפחיתות ממהימנותן של הטענות בדבר תנוחתה של המנוחה לאחר הירי. גם לטענה בדבר שכיחות ירי

לצוואר במקרי התאבדות אין לדעתי לייחס משקל, שכן סוגיה זו לא זכתה להתייחסות בהכרעת הדין.

25. בסופו של דבר, איני סבורה כי חוות הדעת שהוגשו הן בעלות "משקל סגולי" שיש בו כדי להביא לשינוי תוצאות המשפט. בחינת מכלול הראיות בתיק מעלה, כי מסקנות חוות הדעת האמורות אינן מקימות עילה להורות על קיומו של משפט חוזר בעניינו של המבקש.

26. גם יתר הראיות שהוצגו – ממצאי בדיקות הפוליגרף ו"זריקת האמת", חוות הדעת הפסיכיאטריות, תיעוד השחזור ותמלילי השיחות בין המבקש למדובר – אינן מסייעות למבקש.

27. ממצאי בדיקת הפוליגרף שנערכה למבקש אינם בגדר ראיה המצדיקה להורות על קיומו של משפט חוזר. ככלל, בדיקת הפוליגרף אינה ראייה קבילה במשפט פלילי. על רקע זה, נקבע בפסיקה כי ממצאי בדיקת הפוליגרף אינם יכולים לשמש עילה לקיומו של משפט חוזר, שכן אין בהם פוטנציאל לשינוי תוצאות המשפט (ראו, למשל: מ"ח 6148/95 עזריה נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(1) 334, 359 (1997), והאסמכתאות שם; כן ראו את החלטתי בעניין בדארנה, שם ציינתי כי איני רואה מקום לשנות מקביעה זו (פסקה 32)). לנוכח האמור לעיל, ממצאי בדיקת הפוליגרף אינם מהווים ראיה שיש בה כדי לבסס עילה לקיומו של משפט חוזר. הדברים האמורים נכונים גם לממצאי בדיקת "זריקת האמת" ולחוות הדעת של הפסיכיאטר ד"ר קריינין המנתחת את תוצאותיה של בדיקה זו. מהימנותה של בדיקה מסוג זה טרם הוכרעה, ומשכך הנטייה היא שלא לקבלה כראייה במשפט (ע"פ 4682/01 לוי נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(1) 304, 316-317 (2003); ע"פ 10221/06 ג'ורן נ' מדינת ישראל, פסקה 29 לפסק דינה של השופטת ע' ארבל (17.1.2008)). קושי זה בא לידי ביטוי גם בחוות דעתו של ד"ר קריינין. בחוות דעתו צוין, במסגרת הפרק העוסק בהיבט המדעי של הבדיקה, כי לא נעשו מחקרים שבדקו את יעילותה מן הפן המדעי ולפיכך לא קיימת עמדה חד-משמעית באשר לעדיפותה של בדיקה זו על-פני טכניקות אחרות כדוגמת היפנוזה. כן צוין בחוות הדעת כי ישנם המשווים בין השפעת הזריקה לבין השפעת אלכוהול. על רקע זה, מסקנתו של ד"ר קריינין הייתה כי המבקש דובר אמת "בסבירות גבוהה" בלבד. לנוכח האמור לעיל, בממצאי בדיקת "זריקת האמת" אין את הפוטנציאל הדרוש לשינוי תוצאות המשפט.

28. גם התמליל וההקלטות שצורפו לבקשה אינם מצדיקים להורות על משפט חוזר. התמליל האמור וההקלטות כבר הוצגו לבית המשפט המחוזי על-ידי ההגנה (נ/1), ובהם חלקים שבהם המבקש בוכה ולוחש לעצמו דברים כדוגמת "למה שרית? איך זה? איך ירית בעצמך?...". טענתו המרכזית של המבקש בנוגע לראיות אלה היא, כי הן בית המשפט המחוזי, הן בית המשפט של ערעור שגו בקבעם כי דבריו שיקפו שכנוע עצמי כי המנוחה הביאה על עצמה את מותה. טענה זו אינה מבססת עילה למשפט חוזר, שכן מדובר באותה טענה שהועלתה ונדונה באריכות בפני הערכאות הקודמות שדנו בתיק (פסקה 23 להכרעת הדין; פסקה 10 לפסק הדין בערעור). עסקינן בטענה ערעורית במהותה אשר אינה מקימה עילה לקיומו של משפט חוזר. כידוע, ההליך של משפט חוזר לא נועד לאפשר ערעור נוסף על טענות שהועלו ונדחו (ראו, למשל: עניין בדארנה, פסקה 30).

29. באשר לחוות דעתו הפסיכיאטרית של ד"ר ג'בארין מחמוד, הרי שאין מדובר בראיה שיש בה להקים עילה למשפט חוזר. חוות הדעת, המתייחסת בעיקרה לכך שהמבקש לא סובל מהפרעה נפשית המתאפיינת בעיוות המציאות, נערכה ביום 15.10.2008. מטבע הדברים, עניינה של חוות הדעת במצבו הנפשי של המבקש בתקופה זו, ולא בתקופה שבסמוך לאחר מותה של המנוחה. חוות הדעת אף לא סותרת את ממצאיו של בית המשפט המחוזי או את מסקנותיו של בית המשפט של ערעור. בשתי הערכאות נקבע כי בהתחשב במהימנותו הנמוכה של המבקש, אין לתת לדבריו בתא

המעצר משקל כלשהו. חוות הדעת אינה מסייעת אפוא למבקש.

30. לבסוף, בשחזור שצורף לבקשה אין די על-מנת להורות על קיומו של משפט חוזר. לענין זה, מקובלת עליי טענת המשיבה שלפיה מדובר במתן גרסה נוספת של המבקש לאירועים שהובילו למותה של המנוחה. בהתחשב בממצאי המהימנות של בית המשפט המחוזי ביחס למבקש, אין לייחס לגרסה נוספת מטעמו משקל ממשי.

31. בענייננו אף לא קמה למבקש העילה למשפט חוזר שבסעיף 31(א)(4) לחוק בתי המשפט. עניינה של עילה זו הוא בשאלה אם נתעורר חשש של ממש כי בהרשעה נגרם למבקש עיוות דין. במסגרת עילה זו, נדרש להראות כי נפלו פגמים כה חמורים בהליך, עד כי הובילו להרשעת שווא (מ"ח 511/12 דוידוב נ' מדינת ישראל, פסקאות 20-18 (11.7.2013); מ"ח 713/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (8.1.2013)). המבקש הלן על הימנעותה של התביעה מלהביא עדים מומחים אשר יעידו על נושאים שונים, כדוגמת תנוחת המנוחה בזמן הירי. טענה זו אינה מבססת עילה לקיומו של משפט חוזר. מדובר בטענה שעניינה, לכל היותר, בעמידתה (או אי-עמידתה) של התביעה בנטל ההוכחה המוטל עליה. המבקש אינו טוען כי התביעה הסתירה מידע או חומר חקירה כלשהו אשר עשוי היה לשפוך אור על נסיבות המקרה. טענתו של המבקש בדבר כשל בייצוג נטענה באופן כללי בלבד, ומבלי לצרף את עמדתו של בא כוחו הקודם. די בכך על מנת לדחות את טענתו בדבר כשל בייצוג.

32. סוף דבר: הבקשה נדחית. משקבעתי כי דין הבקשה להידחות לגופה, לא ראיתי מקום להכריע בשאלה אם הבקשה שלפניי הוגשה בהתאם לתקנה 4 לתקנות.

ניתנה היום, כ"ו באלול התשע"ד (21.9.2014).

המשנה לנשיא